

„Любов, труд и постоянство“

е скромният и лаконичен девиз на големия български индустриалец и дарител Пенчо Иванов Семов. През 2023 г. се навършват 150 години от рождението му. Той е почти легендарна личност в Габрово, а благодарение на монографията на историка Красимира Чолакова от местния Регионален исторически музей, името му стана широко известно в страната.

Пенчо Семов е роден на 8 октомври 1873 г. в с. Цвятковци, Габровско. От 12-годишна възраст баща му го включва в търговските си пътувания и дейности. През 1898 г. регистрира в Габрово събирателно дружество – фабрика за сапун „Талев-Семов“, първата му индустриална инициатива. Още тогава проличава неговият невероятен хъс за работа и нюх на предприемач.

Повече от половин столетие П. Семов работи за стопанското издигане на България. През 1904 г. се включва в големия бизнес – става акционер в габровската вълнотекстилна фабрика „Надежда“, а след 5 години осъществява първото си начинание извън Габрово, чийто резултат е първата българска фабрика за ютени изделия „Кирил“ във Варна. Най-голямото му предприятие в Габрово е „Успех“ за вълнени прежди и платове, около което създава холдинг. След Първата световна война се включва в тютюневия отрасъл, но продължава индустриалните си инвестиции – между най-големите му фабрики са памукотекстилно АД фабрика „Принц Кирил“ – Габрово и АД „Лен“ – Провадия. В периода 1933–1935 г. е председател на Управителния съвет на Българското търговско параходно дружество – Варна, като полага съществени усилия за неговото развитие. Участва и в създаването на 3 големи български банки и 2 застрахователни дружества. Сумата на крайните му активи надхвърля 1 милиард лв. Никога не изнася капитал в чужбина.

Пенчо Семов, 1925 г.

Разбиранията му са, че за качествено производство не е достатъчно само да се осигури най-модерната техника, но трябва да се инвестира и в човешкия капитал, затова осигурява редица социални придобивки за своите работници.

Мащабната му благотворителна дейност позволява да бъде оценен като „българския Рокфелер“. Той дарява средства за манастири и църкви, училища, библиотеки, болници, общини, граждански организации и комитети; подпомага откриването и издръжката на безплатни трапезарии за ученици, плаща обучението на много ученици и деца на свои работници; известните му лични дарения възлизат на над 55 милиона лв. Финансира с 300 000 лв. лобистката дейност в полза на България по време на Втората балканска и Първата све-

товни войни и сключването на Ньойския мирен договор през 1919 г. от двама преподаватели в католическия колеж „Св. Августин“ в Пловдив – Жерве Кенар и Херман Гислер. До родното си село залесява над 300 дка и строи начално училище. Като знак за своя патриотизъм и осъзнат дълг към бъдещите поколения подпомага развитието на модерно образование и култура, спонсорира отделни творци. Приема в своята вила в Габрово чуждестранни дипломати, военни, журналисти и учени, които са очаровани от неговото гостоприемство, от стопанския му размах и благотворителна дейност и отнасят скъп спомен от България.

Най-внушителните си дарения Семов прави чрез завещанията си от 1928 г. и 1943 г. и основаната от него през 1943 г. фондация „Пенчо Семов“. В тях предоставя за благотворителни цели около 50% от имуществото си. До смъртта му през 1945 г. са реализирани старопиталище „П. Семов“ и девически пансион „Радка и Пенчо Семови“ във формата на параход – емблематични и досега сгради в Габрово. Мъжкният пансион „Бона и Иван Семови“ за 100 младежи започва строеж през 1943 г., осъществени са и някои по-малки дарения. Големи проекти са изграждането на санаториум „Аница Семова“ в с. Цвятковци и фабрика, чиято печалба да се разпределя между жителите на селото и работния персонал.

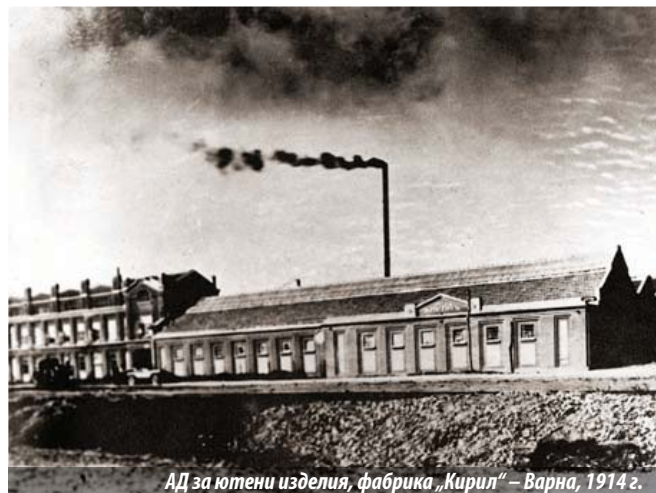
Остава символ на стопанската предприемчивост на габровеца и най-виден представител на „Българския Манчестер“.

Многобройните му предпри-

Вълнотекстилна фабрика „Успех“, ААД

АД за ютени изделия, фабрика „Кирил“ – Варна, 1914 г.

Старопиталище „Пенчо Иванов Семов“, 1933 г.

Фабрика „Принц Кирил“ АД, гр. Габрово

Девическият пансион

Старопиталището, което в момента е обект на мащабна реконструкция

тия се развиват впоследствие в заводи и комбинати през периода на социализма.

Днес в Габрово неговото име носи Професионалната гимназия по туризъм.

Квинтесенция на своя живот Пенчо Семов прави сам:

– *Аз се явих беден и цял живот творих, борих се и победих – мо-*

ето дело е на лице.

– *Аз бях учител, без да бъда педагог, богат съм, без да съм егоист.*

– *Аз съм социален, без да съм социалист.*

– *Работих вдъхновено, без да бях поет.*

Както всичко построено от „българския Рокфелер“, така и уникалната сграда на Старопиталището има тра-

гична съдба – от 2003 г. остава необитаема и без живот, през 2007 г. се запалва покривната ѝ конструкция. Сградата се руши и пустее, докато през 2022 г. тя е купена от частен собственик и в момента се извършва мащабна реконструкция. С благодарност към габровския фотограф Радослав Първанов, който предостави съвременните снимки. ♦